โทษประหารชีวิต
ไม่ใช่ความยุติธรรม

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

This booklet has been drawn up by the Directorate General of Human Right of the council of Europe

This translation is published by arrangement with the Council of Europe and is the sole responsibility of the Union for Civil liberty

© Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

คำนำ

ในไม่ช้า การประหารชีวิตจะถูกยกเลิก เหมือนกับความเป็นทาสที่ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ทุกวันนี้ มันเป็นเรื่องเกินคาดที่ใครคนหนึ่งจะเป็นเจ้าของ, ซื้อหรือขายเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ในปัจจุบัน เราพยายามอย่างมากที่จะกำจัดการทรมานทุกรูปแบบให้หมดไปจากโลก ในอดีต ทั้งการทรมาน, ทาส และโทษประหารชีวิตเคยเป็นสิ่งสำคัญที่เชื่อกันว่าจำเป็นสำหรับค้ำจุนสังคมมนุษย์

ในขั้นแรก นักปราชญ์บางคนเริ่มตระหนักว่าวิธีปฏิบัติเหล่านั้นเป็นการกระทำผิดอย่างร้ายแรง ประเทศแล้วประเทศเล่าเริ่มยกเลิกมัน ในขณะที่อีกหลายประเทศที่ยังคงพยายามขัดขืนโดยยืนยันสิทธิในการมีทาส ในการทรมาน และในการประหารชีวิตอาชญากร

สภายุโรปซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิก 47 ประเทศและเป็นองค์กรระดับภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นผู้คอยดูแลการหมดสิ้นไปของโทษประหารชีวิต และทุกประเทศสมาชิกได้ปฏิเสธโทษประหารชีวิตไปแล้ว จากประสบการณ์หลายปี ทำให้สภายุโรปสามารถสั่งสมความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เพียงพอที่จะตอบคำถามของหลายคนที่กังวลต่อการเปลี่ยนแปลงจาการลงโทษประหารชีวิตที่มีมาตลอดประวัติศาสตร์ไปสู่การยกเลิก ในหนังสือเล่มเล็ก ๆ นี้ได้มีการเสนอคำตอบสำหรับคำถามและข้อคัดค้านต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว หนังสือนี้ได้เสนอประเด็นเพื่อให้ผู้นำในแต่ละสังคมครุ่นคิดอย่างจริงจังและนำเสนอเรื่องนี้ต่อประชาชน มันเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่และบ่อยครั้งยุ่งยากมากขึ้นสืบเนื่องมาจากการปกปิดข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการประหารชีวิตที่เกิดขึ้นในอดีต ยิ่งไปกว่านั้น เวลาเหลืออีกไม่มากนัก ในการประชุมโลกเพื่อการยกเลิกโทษประหารชีวิตที่จัดในขึ้นในกรุงเจนีวา ปี ค.ศ. 2010 บนพื้นฐานของอัตราการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันของความคิดเห็นของคนทั่วโลก มีการทำนายว่า โทษประหารชีวิตจะถูกยกเลิกทั่วโลกภายในปี 2015 ซึ่งช่วงเวลานั้นตรงกับข้อเสนอการยกเลิกโทษประหารชีวิตในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 2 ซึ่งรัฐบาลไทยได้ประกาศขึ้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ถึงเวลาแล้วที่จะต้องอธิบายแก่สังคมไทยว่าทำไมขั้นตอนการ

ยกเลิกโทษประหารชีวิตจึงเป็นขั้นตอนที่เราติดค้างต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หนังสือเล่มเล็กๆ เล่มนี้ให้ข้อสรุปหลักสำหรับบทเรียนเรื่องนั้น

แดนทอง บรีน

สมาคมสิทธิเสรีภาพประชาชน(สสส)

สารบัญ

โทษประหารชีวิตไม่ใช่ความยุติธรรม	4
สภายุโรป	6
หนทางแห่งการทำให้ยุโรปปราศจากโทษประหารชีวิต	7
ทำไมต้องยกเลิก? คำถามและคำตอบเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต	11
การลงโทษประหารชีวิตและประชาธิปไตย	12
โทษประหารชีวิตและความยุติธรรม	17
โทษประหารชีวิตและการยับยั้งอาชญากรรม	23
โทษประหารชีวิตและนักโทษ	32
การยกเลิกโทษประหารชีวิตกับสังคม	38

โทษประหารชีวิตไม่ใช่ความยุติธรรม

ไม่มีการประหารชีวิตเกิดขึ้นในยุโรปหลังจากปี 1997 คำว่า “ยุโรป” ในที่นี้หมายถึง 47 ประเทศที่รวมกันเป็นสภายุโรป นี่ไม่ใช่เป็นเพียงกรณีผิดปกติหรือเป็นเรื่องเป็นครั้งคราวของนโยบายตามประเพณีของรัฐที่จะประหารชีวิตผู้ที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในอาชญากรรมเลวร้ายมากๆ ในนามของความยุติธรรม เรื่องนี้เป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นหลังจากการทำงานอย่างหนักหลายๆ ปี หลักการของความยุติธรรม, การแก้แค้น, ตาต่อตา ตลอดจนการป้องปราม มักจะถูกใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมและเป็นเหตุผลของการลงโทษประหารชีวิต สำหรับคำถามว่า “ถ้าประหารชีวิตผิดคนล่ะ?”[1] คำตอบจะเป็นเพียง “เป็นความโชคร้าย แต่ก็เป็นความเลวร้ายที่จำเป็นเพื่อระงับความกลัวของประชาชนธรรมดาที่ปฏิบัติตามกฎหมายให้ทราบว่าคนที่ก่ออาชญากรรมรุนแรงต้องถูกลงโทษและยืนยันอำนาจรัฐอีกครั้ง”หรือ? หรือว่า “ความสงบสุขของสังคมสำคัญกว่าคนเพียงคนเดียว และบางครั้งความผิดพลาดมันก็เกิดขึ้นได้”?

โทษประหารชีวิตเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนอารมณ์และสามารถปลุกความรู้สึกร่วมอันรุนแรงของผู้คนในทุกประเทศมาโดยตลอดและจะยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการเกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมอย่างสยดสยองหรือการก่อการร้าย

เมื่อเราแยกตัวออกจากอารมณ์โกรธแค้นและตื่นตระหนกในขณะนั้น เหตุผลของการยกเลิกโทษประหารชีวิต

---

[1] ในสหพันธ์รัสเซีย อเล็กซานเดอร์ ตราฟเช็นโก ถูกประหารชีวิตในข้อหากระทำฆาตรกรรมต่อเนื่อง แต่พ้นข้อกล่าวหาในปี 1994 เมื่อฆาตรกรตัวจริงคือ อันเดร ชิคาติโล รับสารภาพว่าเป็นผู้ทำการฆ่าและถูกตัดสินว่าผิดจริง ในสหราชอาณาจักร ก็เคยมีกรณีของสี่คนแห่งกิลด์ฟอร์ด และหกคนแห่งเบอร์มิงแฮม ซึ่งคนเหล่านี้สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของพวกตนได้หลังจากที่ใช้เวลาอยู่ในเรือนจำกว่า 15 ปีด้วยข้อหาวางระเบิด ถ้าในขณะนั้นมีการลงโทษประหารชีวิต คนเหล่านี้คงจะตายไปแล้ว ตัวอย่างทำนองเดียวกันมีให้เห็นในประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ

สามารถสะท้อนลักษณะสังคมที่ประเทศในยุโรป และประเทศอื่น ๆ ที่มีแนวคิดเหมือนกัน พยายามสร้างให้เกิดขึ้นและดำรงรักษาไว้

สภายุโรปทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนแนวความคิดเช่นนี้ จึงไม่น่าแปลกใจที่สภายุโรปจะเป็นศูนย์กลางของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนการยกเลิกโทษประหารชีวิตมาตลอด 30 ปีที่ผ่านมา

สภายุโรป

ภายหลังความเสียหายที่เกิดขึ้นในสงครามโลกครั้งที่สอง สภายุโรปถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อรวมประเทศในยุโรปบนหลักการร่วมกัน อันได้แก่หลักนิติธรรม, การเคารพสิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตยแบบพหุนิยม จุดมุ่งหมายของโครงการทางการเมืองนี้คือการธำรงไว้ซึ่งปรัชญาร่วมกันเกี่ยวกับลักษณะสังคมที่ประเทศสมาชิกต้องการสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และรักษาไว้ จำนวนสมาชิกของสภายุโรปเพิ่มขึ้นจากสมาชิกร่วมก่อตั้ง 10 ประเทศในปีค.ศ.1949 เป็น 47 ประเทศในปัจจุบันเมื่อมีประเทศจำนวนมากขึ้นยอมรับหลักการและแนวคิดขององค์กร และตั้งมั่นที่จะธำรงอุดมการณ์เหล่านี้ให้มั่นคงยิ่งขึ้นในสังคมของตน

สนธิสัญญาถูกลงมติเห็นชอบในปี ค.ศ. 1950 สิทธิในชีวิตเป็นมาตราสำคัญข้อแรก โดยกล่าวว่าชีวิตของทุกคนจะถูกปกป้อง

หัวใจสำคัญของโครงสร้างสภายุโรปคือสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเกราะป้องกันสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคนที่พบว่าตัวเองอยู่ภายในอาณาเขตยุโรป สนธิสัญญาฉบับนี้ได้รับการลงมติเห็นชอบในปีค.ศ. 1950 สิทธิในการมีชีวิตเป็นมาตราหลักข้อแรกที่กล่าวว่า สิทธิในการมีชีวิตของบุคคลได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่มีผู้ใดสมควรจะถูกพรากชีวิต เว้นแต่ว่าจะถูกศาลพิพากษาประหารชีวิตจากการก่ออาชญากรรม เนื่องจากความโหดร้ายของนาซีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศต่างๆ ในยุโรปยังไม่พร้อมที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิต ดังจะเห็นได้จากการตัดสินคดีอาชญากรสงครามโดยศาลพิเศษแห่งนูเรมเบิร์ก ในช่วงเวลานั้น โทษประหารชีวิตยังถูกคงไว้กฎหมายของแทบทุกประเทศในยุโรป

หนทางแห่งการทำให้ยุโรป ปราศจากโทษประหารชีวิต

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 เงื่อนไขข้อหนึ่งสำหรับประเทศที่ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของสภายุโรป คือการยุติการประหารชีวิตโดยทันที

เมื่อจำนวนประเทศในยุโรปที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงเริ่มเกิดฉันทามติในช่วงปลายของทศวรรษที่ 60 ว่าโทษประหารชีวิตนั้นดูเสมือนจะไม่สนองวัตถุประสงค์ใดในสังคมอารยชนที่ปกครองโดยหลักนิติธรรมและการเคารพสิทธิมนุษยชน ตรงกันข้าม โทษประหารชีวิตทำลายหลักการทั้งสองประการ ดังนั้น ที่ประชุมสมาชิกรัฐสภาแห่งสภายุโรป[2] ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกรัฐสภาจากประเทศสมาชิกต่างๆ และเป็นตัวแทนของทุกพรรคการเมือง จึงเริ่มต้นร่างข้อเสนอที่จะออกกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตในยุโรป ผลลัพธ์ของกระบวนการนี้คือระเบียบการข้อ 6 ในสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างไม่มีเงื่อนไขในช่วงเวลาปกติที่ปราศจากสงคราม ระเบียบการข้อนี้เปิดให้ประเทศสมาชิกลงนามในปี ค.ศ. 1983

หลังจากการส่งเสริมให้ระเบียบการข้อ 6 ได้รับการเห็นชอบ ที่ประชุมสมาชิกรัฐสภาสภายุโรปต้องการเห็นการยกเลิกโทษประหารชีวิตถูกนำไปปฏิบัติจริงในทุกประเทศในยุโรป ตั้งแต่ปี 1994 เป็นต้นมา เงื่อนไขข้อหนึ่งสำหรับประเทศที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกสภายุโรปคือ ประเทศนั้นๆ ต้องยุติการลงโทษประหารชีวิตทันที และมีพันธะสัญญาต้องลงนามในระเบียบการข้อ 6 และให้สัตยาบันภายในหนึ่งถึงสามปี

---

[2] สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม ไปที่ http//assembly.coe.int

ในข้อเสนอแนะที่ 1246 ของปี 1994 ที่ประชุมสมาชิกรัฐสภายุโรปได้หยิบยกประเด็นการยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับการกระทำในภาวะสงครามหรือใกล้จะเกิดสงครามขึ้นเป็นครั้งแรก ในที่ประชุมระดับรัฐมนตรีเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงโรม ในเดือนพฤศจิกายน ปีค.ศ.2000 รัฐมนตรีของชาติสมาชิกสภายุโรปลงมติสนับสนุนให้มีระเบียบการใหม่ที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตในภาวะสงคราม ในที่สุดประเด็นนี้ได้กลายเป็นระเบียบการข้อ 13 ในสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกสภาวการณ์ ระเบียบการข้อนี้เปิดให้สมาชิกลงนามในปี 2002

โทษประหารชีวิตเป็นเพียงการทำร้ายสังคม ด้วยการทำให้การฆ่าอย่างเลือดเย็นถูกกฎหมายมากยิ่งขึ้นในนามของความยุติธรรม เป็นความหลงผิดที่จะคิดว่าโทษประหารชีวิตป้องกันอาชญากรรมร้ายแรง

นับเมื่อวันที่ 10 มกราคม ค.ศ.2007 สมาชิกทั้ง 47 ชาติของสภายุโรปยกเว้นสหพันธรัฐรัสเซียได้ให้สัตยาบันต่อระเบียบการข้อ 6 ส่วนโปรโตคอลข้อ 13 มีสมาชิกจำนวน 37 ชาติให้สัตยาบันแล้ว

แน่นอนว่ามีรัฐบาลบางประเทศไม่มั่นใจกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยอ้างความเห็นของประชาชนทั่วไปว่าเป็นอุปสรรค เป็นที่น่าสนใจว่า ในประเทศเหล่านี้ มักจะไม่มีความพยายามที่จะอธิบายเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการยกเลิกโทษประหารชีวิตให้ประชาชนเข้าใจ ที่ประชุมสมาชิกรัฐสภายุโรปใช้เครื่องมือต่างๆ เช่นรายงานและข้อเสนอแนะ, การจัดประชุมและการเข้าร่วมประชุม เพื่อประชาสัมพันธ์เหตุผลสำหรับการยกเลิกโทษประหารชีวิต และกดดันให้ชาติสมาชิกทำตามพันธสัญญาที่เคยให้ไว้โดยความสมัครใจเพื่อเข้าเป็นสมาชิกสภายุโรป พร้อม ๆ กับเหตุการณ์ที่เห็นได้ชัดเหล่านั้น

สาระสำคัญของการยกเลิกโทษประหารชีวิตในยุโรป คือ สร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้คนทั่วยุโรปโดยมีศูนย์กลาง คือ กลุ่มคุณค่าสังคมที่มีร่วมกัน

สภายุโรปเริ่มให้การสนับสนุนและร่วมมือกับฝ่ายบริหารของชาติสมาชิกและองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ในการรณรงค์เพื่อพัฒนาความตระหนักของสาธารณชนเรื่องการยกเลิกโทษประหารชีวิต

การรณรงค์เพื่อความตระหนักของสาธารณชนนี้ดำเนินการมากกว่าเป้าหมายของการพูดเรื่องการยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่เน้นมิติของการให้การศึกษา เราจำเป็นต้องพิจารณาว่าสังคมแบบไหนที่เรา ลูกของเรา และหลานของเราอยากจะอาศัยอยู่ ข้อเท็จจริงที่ว่าความรุนแรงก่อให้เกิดความรุนแรงอีกเป็นเรื่องที่โต้เถียงไม่ได้ โทษประหารชีวิตเป็นเพียงการทำร้ายสังคม ด้วยการทำให้การฆ่าอย่างเลือดเย็นถูกกฎหมายมากยิ่งขึ้นในนามของความยุติธรรม เป็นความหลงผิดที่จะคิดว่าโทษประหารชีวิตป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงได้หรือเป็นเรื่องของความยุติธรรม ลองพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาซึ่งรายงานหลายฉบับแสดงให้เห็นว่าการลงโทษประหารชีวิตไม่เป็นธรรม, ขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบ และขาดความยุติธรรมอย่างไรบ้าง โดยยังไม่ต้องพูดถึงสภาพของอันไร้มนุษยธรรมของห้องขังรอประหาร[3]

โทษประหารชีวิต กระทบสัญชาตญาณเบื้องลึกของเรา ไม่ว่าจะเป็น ความกลัว

การยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นก้าวที่กล้าหาญทางการเมืองสำหรับนักการเมือง แต่ยิ่งไปกว่านั้น คุณค่าพื้นฐานทางสังคมอย่างหนึ่งก็คือผู้นำต้องเป็นคนนำ และต้องไม่ถูกชี้นำโดยผลการสำรวจความคิดเห็นล่าสุด นั่นไม่ได้หมายความว่าไม่ให้ใส่ใจกับความกังวลอันแท้จริงของ

[3]ในคำพิพากษาคดีระหว่างโซริ่งกับสหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 1989 ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปได้ตัดสินว่าสภาพของห้องขังรอประหารในประเทศสหรัฐอเมริกาเกินเลยขอบเขตของการปฏิบัติอย่างเลวร้ายที่ตั้งไว้ในมาตรา 3 ของสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนั้นจึงไม่ให้สหราชอาณาจักรส่งตัวโซริงเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปสหรัฐอเมริกา หากไม่ได้รับคำยืนยันจากอัยการสหรัฐอเมริกาว่าเขาจะไม่เผชิญกับโทษประหารชีวิต ประเทศในยุโรปที่เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบการที่ 6 ของสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จะไม่ส่งนักโทษข้ามแดนไปประเทศที่นักโทษจะเสี่ยงกับการถูกประหารชีวิตปรือต้องเผชิญกับปรากฏการณ์ “ห้องขังรอประหาร”

ประชาชน แต่หมายความว่าผู้นำต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะยอมรับว่า การประหารชีวิตไม่ใช่ยาวิเศษที่จะสามารถลดอาชญากรรม หรือเสริมสร้างกำลังใจของของประชาชน หรือสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นได้ การลงโทษประหารชีวิตเป็นสิ่งที่ผิดเช่นเดียวกับการทรมาน ดังนั้น สภายุโรปจึงสนับสนุนและส่งเสริมทั้งในทางการเมืองและผ่านทางผู้เชี่ยวชาญให้ประเทศในยุโรปจัดให้มีการเผยแพร่เหตุผลสำหรับการยกเลิกโทษประหารชีวิต ในประเทศประเทศอัลบาเนีย สหพันธรัฐรัสเซียและยูเครน การยกเลิกโทษประหารชีวิตไม่ได้นำไปสู่การลุกฮือของประชาชน แต่กลับบังคับให้รัฐบาลต้องพิจารณามาตรการเกี่ยวกับนโยบายอาชญากรรมที่กว้างขวางขึ้น รวมถึงการพัฒนาการฝึกอบรมบุคลากรที่ต้องเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและตำรวจโดยมุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรม

ความเจ็บปวด ความชิงชัง การแก้แค้น ความรู้สึกไม่ปลอดภัย เกียรติยศ ความขุ่นเคือง

สาระสำคัญของการยกเลิกโทษประหารชีวิตในยุโรปคือสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้คนทั่วยุโรปโดยมีศูนย์กลางคือกลุ่มคุณค่าสังคมที่มีร่วมกัน คุณค่าเหล่านี้ถูกบันทึกลงในสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป และถูกทำให้เป็นตัวตนยิ่งขึ้นด้วยสนธิสัญญาต่างๆ ที่ถูกร่างขึ้นมาโดยสภายุโรป เครื่องมือทางกฎหมายเหล่านี้สร้างกรอบปฏิบัติให้เกิดขึ้น แต่ขึ้นอยู่กับปัจเจกชนแต่ละคนในทุกประเทศที่จะต้องทำให้ความตั้งใจเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

ทำไมต้องยกเลิก?
คำถามและคำตอบเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

บทนำ

โทษประหารชีวิตกระทบสัญชาตญาณเบื้องลึกของเรา ความกลัว, ความเจ็บปวด, ความชิงชัง, การแก้แค้น, ความรู้สึกไม่ปลอดภัย, เกียรติยศ, ความขุ่นเคือง ความเกลียด และอารมณ์อีกมากมายส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของเราในเรื่องนี้ เวลาที่เราได้ยินเรื่องการก่ออาชญากรรมที่เลวร้าย หรือเมื่อเรารู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน และความรู้สึกนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หรือถ้าเราใกล้ชิดกับเหยื่ออาชญากรรมรุนแรง เราจะมีความรู้สึกร่วมอย่างรุนแรงและอาจจะรู้สึกไปได้ว่าผู้กระทำผิดสมควรถูกลงโทษประหารชีวิต

รัฐที่ยอมรับการลงโทษประหารชีวิต กำลังส่งสัญญาณว่า การฆ่าหรือการใช้วิธีรุนแรงอื่นๆเป็นวิธีที่ยอมรับได้ในการแก้ปัญหาสังคม

แต่ทว่านี่คือเหตุผลสำคัญว่าทำไมเราควรใช้เวลาทบทวนประเด็นนี้ด้วยเหตุด้วยผล และบรรลุข้อสรุปบนพื้นฐานของการพิจารณาที่มีข้อมูลครบถ้วนและไม่ขัดกับคุณค่าอย่างอื่นที่เรายึดถือและเป้าหมายสุดท้ายที่เราต้องการ คำถามที่จะเห็นต่อไปนี้ถูกถามมายังสภายุโรปโดยประชาชนจากหลายประเทศ คำตอบอาจจะไขข้อข้องใจของผู้ถามไม่ได้ทั้งหมด แต่เป็นความพยายามที่จะอธิบายประเด็นที่โดดเด่นที่สุดเกี่ยวกับปัญหาสังคมที่ซับซ้อนของการลงโทษประหารชีวิต

โทษประหารชีวิตและประชาธิปไตย

คำถาม: เราจะสามารถเชื่อมั่นในประชาธิปไตยและโทษประหารชีวิตไปพร้อม ๆ กันได้หรือไม่

การเคารพสิทธิมนุษยชนจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้คนส่วนใหญ่

โทษประหารชีวิตมักจะถูกหยิบยกมาถกเถียงและประเมินเป็นเอกเทศโดยไม่เชื่อมโยงกับประเด็นอื่นๆ และบริบททางสังคม การทำเช่นนั้นเป็นความไม่ถูกต้อง การเลือกระหว่างการยกเลิกหรือคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตคือการเลือกว่าสังคมแบบไหนที่เราอยากอาศัยอยู่และคุณค่าในสังคมแบบไหนที่เราต้องการสนับสนุน การยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของคุณค่าชุดหนึ่งที่มีป้ายชื่อว่า สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตยและนิติธรรม

การลงโทษประหารชีวิตส่งผลกระทบมากกว่าแค่ความตายของอาชญากร เมื่อรัฐคร่าชีวิตใคคนหนึ่ง รัฐกำลังส่งสัญญาณว่ามีบางสถานการณ์ที่การสังหารชีวิตเป็นสิ่งที่ยอมรับถ้าหากการฆ่านั้นเป็นเรื่องถูกกฎหมาย แล้วใครเล่าจะเป็นผู้ตัดสินว่าสถานการณ์เหล่านั้นคืออะไรบ้าง? ถ้าการลงโทษอาชญากรเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ บางทีการฆ่าศัตรูทางการเมือง ชนกลุ่มน้อย คนจน หรือคนอื่น ๆ ที่ถูกพิจารณาว่าสมควร ก็อาจจะเป็นสิ่งที่ยอมรับได้เช่นกัน ตรรกะเช่นนี้เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ในสังคมประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดประตูไปสู่การใช้อำนาจเบ็ดเสร็จ แทนที่หลักการประชาธิปไตยและหลักนิติธรรม

รัฐที่ยอมรับการลงโทษประหารชีวิตกำลังส่งสัญญาณว่า การฆ่าหรือการใช้วิธีรุนแรงอื่นๆเป็นวิธีที่ยอมรับได้ในการแก้ปัญหาสังคม การทำเช่นนี้เป็นนี่คือทำให้การการฆ่าอย่างเลือดเย็น ที่มีการไตร่ตรองล่วงหน้าเป็นเรื่องถูกกฎหมายในนามของความยุติธรรม การทำเช่นนี้ทำลายความสัมพันธ์ที่มีมนุษยธรรมและวัฒนธรรมในสังคม และทำลายศักดิ์ศรีของผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมนั้น ความจริงที่ว่าความรุนแรงก่อให้เกิดความรุนแรงอีกชนิดหนึ่งนั้นไม่สามารถปฏิเสธได้

คำถาม: ถ้าประชาชนส่วนใหญ่สนับสนุนโทษประหารชีวิต การยกเลิกโทษประหารชีวิตจะไม่ขัดแย้งกับวิถีทางประชาธิปไตยหรือ?

ความจำกัดความที่แคบที่สุดของ “ประชาธิปไตย” คือ “หนึ่งคน - หนึ่งเสียง” แต่ประชาธิปไตยนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเสียงส่วนใหญ่เพียงอย่างเดียว ประชาธิปไตยเป็นระบบความเชื่อของทั้งระบบ ซึ่งไม่ใช่ทุกเรื่องจะเป็นที่นิยมของประชาชนเท่าเทียมกัน แน่นอนว่าการยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นหนึ่งในนโยบายที่ได้รับความนิยมน้อยที่สุด ดังนั้นผู้นำทางการเมืองหลายคนจึงหลีกเลี่ยงการเผชิญประเด็นโทษประหารชีวิตโดยซ่อนตัวอยู่ภายใต้ “เสียงส่วนใหญ่ของประชาชน”

เมื่อความรู้ความเข้าใจของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของโทษประหาร

การใช้การสำรวจความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นแนวทางทางการเมืองของอาจก่อให้เกิดผลเสียหายรุนแรงต่อสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของประชาธิปไตย ในบางประเทศความเห็นส่วนใหญ่อาจทำให้มีการละเมิดสิทธิของชนกลุ่มน้อย, สิทธิสตรี, สิทธิของผู้ป่วย

ทางจิต, สิทธิของคนจน หรือคนกลุ่มอื่น ๆ ในบางประเทศ ความเห็นส่วนใหญ่อาจนำไปสู่การลงโทษที่ละเมิดทั้งหลักสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม การเคารพสิทธิมนุษยชนจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้คนส่วนใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น การทรมานนั้นไม่สามารถปล่อยให้เกิดขึ้นได้ในทุกกรณี แม้ว่าสาธารณชนจะสนับสนุนให้ใช้การทรมานเป็นเครื่องมือในการลงโทษในบางกรณีก็ตาม เป็นภารกิจของนักการเมืองและบุคคลสาธารณะในประเทศประชาธิปไตยที่จะต้องชี้นำสังคม ไม่ใช่เดินตามหรือหลบอยู่เบื้องหลังความเห็นของสาธารณชน และจะต้องกล้าตัดสินใจด้านนโยบายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน

บ่อยครั้ง คำว่าความเห็นของสาธารณชนมักถูกใช้อย่างผิดๆ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตของสาธารณชนมักจะเกิดจากความเข้าใจข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องอย่างไม่ถูกต้อง และถูกปรับเปลี่ยนด้วยข้อมูลตื้น ๆ ที่ถูกบิดเบือน ผลการสำรวจความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับวิธีการถาม เป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางด้านนี้ที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของสาธารณชน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องทำให้แน่ใจว่าผู้คนในสังคมได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วน มีกรณีที่ชี้ชัดว่าเมื่อความรู้ความเข้าใจของผู้คนในสังคมเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของโทษประหารชีวิต เหตุผลที่ต้องยกเลิก และทางเลือกอื่นในการลงโทษมีมากขึ้น การต่อต้านการยกเลิกโทษประหารชีวิตของพวกเขาจะลดลง

ชีวิต เหตุผลที่ต้องยกเลิก และทางเลือกอื่นในการลงโทษมีมากขึ้น การต่อต้านการยกเลิกโทษประหารชีวิตของพวกเขาจะลดลง

ประเทศส่วนใหญ่ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตทำโดยประชาชนไม่เห็นด้วย แต่ไม่ปรากฏว่ามีผลกระทบร้ายแรงตาม

มา ไม่ว่าจะเป็นสถิติการเกิดอาชญากรรม หรือผลกระทบต่อผู้ที่ตัดสินใจยกเลิกโทษประหารชีวิต

คำถาม: แล้วสหรัฐอเมริกาเล่า ทำไมพวกเขาเป็นประเทศประชาธิปไตยและยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต?

ประเทศสหรัฐอเมริกาอาจจะเป็นประชาธิปไตยแต่ก็เหมือนประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ คือไม่ใช่ประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ ประเทศสหรัฐอเมริกามีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนแง่มุมที่ทำให้มองได้ว่าเป็นประชาธิปไตยมากหรือน้อย การคงไว้ซึ่งรูปแบบการลงโทษที่ป่าเถื่อนและพ้นยุคสมัยเช่นนี้ แม้กระทั่งกับผู้ป่วยทางจิตหรือผู้บกพร่องทางสติปัญญา ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาล้าหลังประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล และในแง่มุมนี้ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เป็นประชาธิปไตย สภายุโรปและสหภาพยุโรปวิพากษ์วิจารณ์สหรัฐอเมริกาอย่างรุนแรงมาโดยตลอดที่ยังลงโทษประหารชีวิตอยู่ และคำวิจารณ์ก็มีมาจากประชาชนประเทศสหรัฐอเมริกาเองด้วย ผู้แทนของอารยสังคมและนักการเมืองจำนวนมากยังคงรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อต่อต้านโทษประหารชีวิตโดยวิพากษ์วิจารณ์ลักษณะที่ไม่เป็นประชาธิปไตยของมันซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่

วิธีการลงโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกาก็สร้างความกังวลทั้งในระดับนานาชาติและภายในประเทศสหรัฐอเมริกาเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีรายงานเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ

และเหยียดเชื้อชาติในการลงโทษประหารชีวิต ยกตัวอย่างเช่น กว่าครึ่งของบุคคลต้องโทษที่อยู่ในห้องขังรอประหารเป็นคนผิวสี บทวิเคราะห์ในปี 1990 ของสำนักงานตรวจสอบภายในแห่งสหรัฐอเมริกาหรือ U.S. General Accounting Office (GAO) หลังจากที่พิจารณาการศึกษาเชิงลึก 28 กรณี ซึ่งมีข้อมูลเชิงประจักษ์ของการพิพากษาลงโทษประหารชีวิต แถลงว่า "รูปแบบของหลักฐานชี้ให้เห็นว่ามีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในการจับกุม คุมขัง และการลงโทษประหารชีวิต"[4]

การเลือกปฏิบัติต่อคนจนซึ่งไม่มีความสามารถจ่ายสู้คดีที่ดีพอได้ก็เป็นปัญหาที่เห็นได้อย่างชัดเจนด้วยเช่นกัน[5] เรื่องเช่นนี้เป็นเพียงตัวอย่างบางเรื่องที่บ่บอกความไม่ยุติธรรมและความไร้กฎเกณฑ์ของการลงโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา ลักษณะในแง่มุมนี้ของสังคมอเมริกันสมควรเป็นแบบอย่างของประเทศอื่นๆ ที่พยายามเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศตัวเองให้เข้มแข็งแล้วหรือ?

โทษประหารชีวิตคือการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตอยู่ที่นานาชาติยอมรับอย่างชัดเจน

เมื่อ 25 ปีก่อน ประเทศประชาธิปไตยอีกประเทศหนึ่ง คือ ประเทศฝรั่งเศสพบว่าตนเองแตกต่างจากประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ในยุโรป โรแบร์ บาด็องแตร์ นักกฎหมายสิทธิมนุษยชนและอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บุกเบิกให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในฝรั่งเศสเล่าความทรงจำว่าฝรั่งเศสถูกพันธมิตรในยุโรปกดดันอย่างต่อเนื่องให้ยกเลิกการลงโทษที่ทารุณโหดร้ายและไร้มนุษยธรรมเช่นนี้ กรณีของฝรั่งเศสก็เหมือนกรณีของสหรัฐอเมริกาในวันนี้ ประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ ต้องระลึกถึงพันธะทางศีลธรรมที่จะต้องเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกายกเลิกโทษประหารชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ

---

[4] *United States General Accounting Office. Death Penalty Sentencing: Research Indicates Patterns of Racial Disparities, Report to the Senate and House Committees on the Judiciary February 1990,*

[5] *Hugeo Adam Bedau, The Case Against the Death Penalty. American Civil Liberties Union website, 1997.*

ประเทศสหรัฐอเมริกาเองเป็นผู้มีบทบาทโดดเด่นในการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนทั่วโลก

โทษประหารชีวิตและความยุติธรรม

คำถาม: ผู้ที่ถูกลงโทษประหารชีวิตล้วนแต่เป็นผู้ประกอบอาชญากรรมร้ายแรง พวกเขาเป็นคนที่ทำให้ตัวเองต้องตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ไม่ใช่หรือ?

สิทธิมนุษยชนคือสิทธิของทุกคน รวมถึงคนที่ได้ประกอบอาชญากรรมร้ายแรง หลักการขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนคือเป็นสิทธิของบุคคลที่ไม่มีใครจะมายึดครองไปได้ สิทธิเหล่านี้ไม่ได้ให้เพราะบุคคลนั้นมีความประพฤติดีและไม่สามารถเอาคืนแม้ว่าบุคคลนั้นจะประกอบการที่รุนแรงหรือเลวร้ายเพียงใด สัญญาณจากสังคมที่เชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนคือสิทธิมนุษยชนเหล่านี้จะถูกละเมิดมิได้ และหลักการนี้ใช้กับทุคนทั้งดีและเลว ซึ่งก็หมายความว่าเป็นสิ่งที่ปกป้องเราทุกคน โทษประหารชีวิตละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์นั่นคือสิทธิในการมีชีวิตอยู่ สนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั้งยุโรปและสากลได้กล่าวถึงการยกเลิกโทษประหารชีวิตทั้งในเวลาปกติและในยามสงคราม ระเบียบการข้อ 6 ในสนธิสัญญาเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพพื้นฐาน (สนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน) กล่าวถึงการยกเลิกโทษประหารชีวิตในสภาวะปกติ และระเบียบการข้อ 13 ในสนธิสัญญานั้นกล่าวถึงการยกเลิก

ปรากฏการณ์ห้องขังรอประหาร เป็นการปฏิบัติอย่างไร้มนุษยธรรมและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น จึงละเมิดมาตรา 3 ของสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

โทษประหารชีวิตในทุกกรณี ซึ่งแสดงว่าเป็นมาตรฐานของยุโรปอย่างชัดเจน ส่วนในระดับนานาชาติ ในระเบียบการที่ไม่บังคับให้ปฏิบัติตามข้อ 2 ในสนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองกล่าวถึงการยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างสิ้นเชิง แต่ยังอนุญาตให้ประเทศสมาชิกสามารถบังคับใช้โทษประหารชีวิตในสภาวะสงคราม ในกรณีที่ประเทศสมาชิกได้ระบุไว้ถึงเงื่อนไขข้อนี้เมื่อให้สัตยาบันหรือลงนามรับรองระเบียบการข้อนี้ โทษประหารชีวิตคือการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตอยู่ที่นานาชาติยอมรับอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับสิทธิที่จะไม่ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างโหดเหี้ยม ไร้มนุษยธรรม และไร้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์[6] การพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป(โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากคดีกรณีศึกษาของ โซริ่ง)ได้แสดงให้เห็นว่า “ปรากฏการณ์ห้องขังรอประหาร” ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นการปฏิบัติอย่างไร้มนุษยธรรมและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น จึงละเมิดมาตรา 3 ของสนธิสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ความโหดร้ายของการลงโทษมิใช่ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การคร่าชีวิตเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการบั่นทอนสภาพจิตใจและร่างกายของนักโทษในขณะรอประหารอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น บ่อยครั้งที่พบว่าโทษประหารชีวิตนั้นถูกใช้อย่างไม่เป็นธรรม ไร้กฎเกณฑ์ และไม่มีความเท่าเทียมกัน โทษประหารชีวิตถูกใช้อย่างไม่สมสัดส่วนกับคนจน ชนกลุ่มน้อย และสมาชิกของกลุ่มเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือศาสนา

---

[6] สิทธิเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับการรับรองในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน ซึ่งมาตรา 3 กล่าวว่า “ทุกคนมีสิทธิ์ในชีวิต อิสรภาพ และความมั่นคงของบุคคล” มาตรา 5 กล่าวว่า “ไม่มีผู้ใดที่จะได้รับการทรมาน หรือรับการปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้ายทารุณ ไร้มนุษยธรรม หรือไร้ศักดิ์ศรี” มาตรา 3 ของสนธิสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้รับรองด้วยเช่นกันว่า “ไม่มีผู้ใดที่จะได้รับการทรมานหรือรับการปฏิบัติหรือลงโทษที่ไร้มนุษยธรรมหรือไร้ศักดิ์ศรี”

คำถาม: อาชญากรที่ถูกประหารชีวิตนั้นไม่ลังเลที่จะละเมิดสิทธิของเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย และบ่อยครั้งด้วยวิธีการน่าสยดสยองและป่าเถื่อน เหยื่อผู้เคราะห์ร้ายที่เสียชีวิตไปแล้วไม่สามารถเรียกร้องสิทธิของตัวเองได้อีกต่อไป ไม่ถือว่าเป็นความถูกต้องและยุติธรรมหรือที่รัฐจะปกป้องสิทธิของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายเหล่านั้นด้วยการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรง?

ระบบยุติธรรมทางอาญาทุกระบบมีโอกาสที่จะได้รับผลจากความผิดพลาดตามปกติของมนุษย์

เมื่อรัฐตัดสินใจที่จะคร่าชีวิตบุคคลอย่างเลือดเย็น นั่นไม่ใช่การปกป้องสิทธิของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายเลย การประกอบอาชญากรรมซ้ำอีกครั้งโดยรัฐไม่สามารถแก้ไขสิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว หรือลบเลือนความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานที่เหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้ประสบ และไม่สามารถทำให้เหยื่อผู้เคราะห์ร้ายฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาได้ ในสังคมที่ยึดถือหลักกฎหมายไม่มีกฎหมายอาญาใดที่ระบุว่าคนที่ข่มขืนผู้อื่นต้องถูกข่มขืนกลับหรือคนที่ทรมานผู้อื่นต้องถูกทรมานกลับ เพราะเห็นได้ชัดเจนว่าการทำเช่นนั้นไม่ได้เป็นการปกป้องสิทธิของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายที่ถูกข่มขืนหรือทรมานแต่อย่างใด การทำความผิดอีกครั้งมีแต่จะทำให้วงจรของความรุนแรงและความโหดเหี้ยมขยายตัวออกไป และเพิ่มจำนวนเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายและความเจ็บปวด นอกจากนี้ ยังจะเป็นการทำร้ายสังคมอย่างยิ่งยวด

แท้จริงแล้ว การประหารชีวิตอาชญากรเป็นการไม่ให้เกียรติเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย การปฏิบัติเช่นนั้นในนามของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายเป็นการปรามาสศักดิ์ศรีและความทรงจำของเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย ครอบครัวของเหยื่อผู้เคราะห์

ร้ายจำนวนมากประณามการลงโทษประหารชีวิตเพราะเชื่อว่าเป็นการดูถูกพวกเขาและคุณค่าที่พวกเขายึดถือ เป็นการถูกต้องและยุติธรรมที่จะลงโทษผู้กระทำผิด แต่การลงโทษนั้นควรจะเป็นไปในรูปแบบที่เคารพทั้งคุณค่าทางสังคมและเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย และเป็นสิ่งสำคัญว่ารัฐจะต้องยอมรับ ให้เกียรติ และให้การสนับสนุนที่เหมาะสมต่อทั้งเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย ครอบครัว และเพื่อนฝูง

คำถาม: แน่นอนว่าอาชญากรที่ประกอบอาชญากรรมร้ายแรงสมควรตายไม่ใช่หรือ? การลงโทษประหารชีวิตไม่ใช่การแก้แค้นที่ยุติธรรมและได้พิจารณามาอย่างดีสำหรับอาชญากรรมที่เลวร้ายต่อเหยื่อผู้บริสุทธิ์หรอกหรือ?

การยกเลิกโทษประหารชีวิตไม่ได้หมายถึงการอ่อนข้อให้กับอาชญากรรม ผู้ที่ก่ออาชญากรรมต่อเหยื่อผู้บริสุทธิ์สมควรถูกลงโทษอย่างรุนแรงและควรได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ แต่การ “แก้แค้น” เป็นปฏิกิริยาที่เหมาะสมกับอาชญากรรมแล้วหรือ? ในเมื่อรัฐมักจะถูกชักนำด้วยกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ และคลื่นใต้น้ำทางการเมือง สมควรแล้วหรือที่รัฐจะทำหน้าที่แก้แค้น? มีใครคนไหนหรือที่จะสามารถตัดสินได้ว่าใครสมควรมีชีวิตอยู่ และชีวิตใครสมควรจะจบสิ้นลงเพราะการปฏิบัติที่เลวของเขา? นโยบายทัณฑกรรมที่มีมนุษยธรรมและมีศีลธรรมแยกอาชญากรออกจากอาชญากรรม และเป็นนโยบายลักษณะเดียวที่เหมาะสำหรับสังคมประชาธิปไตยซึ่งเคารพสิทธิมนุษยชน

ระบบยุติธรรมทางอาญาทุกระบบมีโอกาสที่จะได้รับผลจากกับการเลือกปฏิบัติ การใช้อำนาจตามอำเภอใจ และความผิดพลาดตามปกติของมนุษย์ ไม่มีระบบไหนที่จะสามารถตัดสินใจอย่างเที่ยงตรง สม่ำเสมอ และปราศจากข้อผิดพลาดอย่างสิ้นเชิงว่าใครสมควรอยู่และใครสมควรตาย การเลือกความสะดวก การตัดสินใจบนเหตุผลส่วนตัว และการชี้นำจากความคิดเห็นสาธารณะอาจส่งอิทธิพลต่อทุกขั้นตอนของกระบวนตั้งแต่การสืบสวนในขั้นต้นไปจนถึงสู่การตัดสินใจที่จะผ่อนปรนการลงโทษในนาทีสุดท้าย นั่นหมายความว่าผู้ที่ถูกประหารชีวิตอาจจะไม่ใช่อาชญากรจอมโหด แต่เป็นเพียงคนที่ไม่สามารถปกป้องตัวเอง หรือคนที่ต้องรับผลจากการเลือกปฏิบัติ หรือคนที่บังเอิญพบกับอัยการหรือผู้พิพากษาที่ชอบลงโทษรุนแรง หรืออาจจะเป็นคนบริสุทธิ์ก็ได้ ประสบการณ์แสดงให้เราเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาที่ยังคงมีการบังคับใช้โทษประหารชีวิต

คำถาม: คุณจะรู้สึกอย่างไรถ้าพี่สาวหรือน้องสาวคุณถูกข่มขืนและฆาตกรรม? คุณจะอยากให้คนกระทำความผิดตายหรือไม่?

บ่อยครั้งที่โทษประหารชีวิตกลายเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ที่น่าตื่นเต้นที่ถูกนำมาใช้เพื่อปกปิดความไม่มี

ใครก็ตามที่พี่สาว น้องสาว เพื่อน หรือบุคคลในครอบครัวต้องตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายของอาชญากรรมร้ายแรง มักจะเกิดความรู้สึกที่รุนแรงหลาย ๆ อย่าง ตั้งแต่เดือดดาล, โกรธแค้น, ตื่นตระหนก, สิ้นหวัง, เจ็บปวด, ขยะแขยง รวมถึงความต้องการตอบโต้และแก้แค้นผู้กระทำความผิด นี่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองตามธรรมชาติของมนุษย์ ทุกคนต้องการให้ผู้กระทำความผิดถูกจับได้อย่างเร็วที่สุดและ

ประสิทธิภาพของระบบยุติธรรมทางอาญา

ต้องการเห็นการลงโทษอย่างรุนแรง ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการบังคับใช้กฎหมายและระบบศาลที่มีประสิทธิภาพ ระบบเช่นนี้ต้องดำเนินการสืบสวนอย่างมีประสิทธิภาพและรอบคอบ ต้องให้ผู้ต้องสงสัยได้รับการไต่สวนอย่างรวดเร็วและยุติธรรม และต้องให้ผู้ที่ทำผิดถูกลงโทษ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งว่า จะก้องมีกระบวนการที่เหมาะสมเพียงพอเพื่อที่จะรับรองได้ว่าคนบริสุทธิ์ไม่ถูกจับและลงโทษ ในขณะที่ผู้ที่กระทำผิดยังมีอิสรภาพ โทษประหารชีวิตไม่สามารถทำให้เราแน่ใจได้ว่าคนกระทำผิดจริงถูกจับ บ่อยครั้งที่มันกลายเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ที่น่าตื่นเต้นที่ถูกนำมาใช้เพื่อปกปิดความไม่มีประสิทธิภาพของระบบยุติธรรมทางอาญา

การฆ่าผู้กระทำผิดจะเป็นปฏิกิริยาที่ป่าเถื่อนและผิดยุคสมัยในสถานการณ์เลวร้ายเช่นนี้ และไม่ใช่การกระทำที่เหมาะสมกับอารยสังคมที่มีนิติธรรม ประวัติศาสตร์ของความพยายามที่จะจัดตั้งนิติธรรมเป็นประวัติศาสตร์ของการจำกัดการแก้แค้นส่วนตัวให้น้อยลงเรื่อย ๆ ในด้านนโยบายสาธารณะและกฎหมาย มันเป็นประวัติศาสตร์ของการจัดตั้งกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและยุติธรรมที่เหมาะสมสำหรับสังคมที่มีมนุษยธรรม ซึ่งลงโทษอาชญากรแต่ยังคงเคารพสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน

โทษประหารชีวิตและการยับยั้งอาชญากรรม

คำถาม: โทษประหารชีวิตมีไว้เพื่อยับยั้งอาชญากรรมไม่ใช่หรือ? หากเรายกเลิกโทษประหารชีวิต อาชญากรรมจะไม่ยิ่งเพิ่มขึ้นหรือ?

• *สถิติและข้อมูลจากประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วพิสูจน์อยู่ตลอดเวลาว่า ไม่มีความเชื่อมโยงระหว่างโทษประหารชีวิตและอัตราการเกิดอาชญากรรม สถิตินี้รวมถึงประเทศที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยด้วย*

เราล้วนแต่คุ้นเคยกับข้ออ้างที่ว่าโทษประหารชีวิตสามารถยับยั้งการเกิดอาชญากรรมได้ แต่ก็เป็นที่รู้กันดีอีกเช่นกันว่าไม่ มีหลักฐานทางสถิติใดๆ ที่บ่งชี้ว่าข้ออ้างนี้เป็นจริง ความคิดเห็นที่เชื่อกันทั่วไปนี้เป็นเพียงตำนาน รายงานผลการศึกษาครั้งแล้วครั้งเล่าในหลาย ๆ ประเทศไม่สามารถที่จะชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการคงไว้หรือยกเลิกโทษประหารชีวิตกับอัตราการเกิดหรือปริมาณของอาชญากรรมรุนแรง

รายงานผลการศึกษาที่จัดทำสำหรับคณะกรรมาธิการสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมในปี 1988 และปรับปรุงล่าสุดปี 1996 พิจารณางานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเปลี่ยนแปลงในการใช้โทษประหารชีวิตกับอัตราการเกิดอาชญากรรมและสรุปว่า “การวิจัยนี้ไม่สามารถจะให้ข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ว่าการประหารชีวิตสามารถยับยั้งการเกิดอาชญากรรมได้ดีกว่าการ

ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต และข้อพิสูจน์เช่นนี้คงจะเกิดขึ้นได้ยาก หลักฐานทั้งหมดไม่ช่วยสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่าโทษประหารชีวิตสามารถยับยั้งการเกิดอาชญากรรมเลย”[7]

ตัวเลขอาชญากรรมจากหลายประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วได้ยืนยันซ้ำแล้วซ้ำอีกว่า การยกเลิกโทษประหารชีวิตไม่ได้ทำให้อาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น ตัวอย่างเช่นในประเทศแคนาดา อัตราการเกิดคดีฆ่ากันตายลดลงจากสัดส่วน 3.09 ต่อ 100,000 คนในปี ค.ศ. 1975 ซึ่งเป็นปีก่อนการยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดฆาตกรรม เหลือเพียงสัดส่วน 2.41 ต่อประชากร 100,000 คนในปี ค.ศ. 1980 และหลังจากนั้นก็ลดลงมาโดยตลอด 23 ปีหลังจากการยกเลิกโทษประหารชีวิตในปี ค.ศ. 1999 อัตราการเกิดคดีฆ่ากันตายอยู่ในสัดส่วน 1.76 ต่อประชากร 100,000 คน ลดลงจากปี 1975 ถึง 44.7% ตัวเลขรวมของอัตราการเกิดคดีฆ่ากันตายยังลดลงอย่างต่อเนื่อง 3 ปีติดต่อกัน[8]

ตัวเลขจากหลายประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว ยืนยันว่า การยกเลิกโทษประหารชีวิตไม่ได้ทำให้อาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น

ประเทศที่อยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยก็เป็นเช่นกัน ในประเทศลิธัวเนีย ไม่มีนักโทษคนใดถูกประหารชีวิตตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 และสถิติการฆาตกรรมลงลงอย่างต่อเนื่อง[9] ในประเทศจอร์เจีย โทษประหารชีวิตถูกยกเลิกในเดือนพฤศจิกายน 1997 และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สถิติการฆาตกรรมอย่างจงใจในจอร์เจียลดลงอย่างเห็นได้ชัด[10]

---

[7] *Renate Woolwnd, “The Efforts of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe” in The Death Penalty Abolition in Europe, Council of Europe publishing, May 1999, p. 58.*

[8] *Roger Hood. The Death Penalty: A World-wide Perspective. Oxford, Claredon Press, revised edition, 2000, p. 187.*

[9] *Dr. Aleksandra Dobryninas. “The experience of Lithuania regarding abolition”, in The Abolition of Death Penalty in Albania, Proceeding of the International Conference organized in cooperation between the Parliament of Albania, the Council of Europe and the European Commission. Tirana, 31 March – 1 April 2000.*

[10] *Erik Svanidze, “The experience of Geogia regarding abolition of the death penalty”, ibid.*

ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งการบังคับใช้โทษประหารชีวิตแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ สิ่งที่พบแสดงให้เห็นว่า ในบริบทของทั้งประเทศแล้ว โทษประหารชีวิตไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันการเกิดอาชญากรรม “รัฐที่ยังมีการใช้กฎหมายประหารชีวิตไม่ได้มีอัตราการเกิดฆาตกรรมหรืออาชญากรรมต่ำกว่ารัฐที่ไม่กฎหมายดังกล่าว และในรัฐที่มีการยกเลิกประหารชีวิตหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณานำกลับมาใช้ใหม่ ก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเกิดคดีฆาตกรรมหรืออาชญากรรม[11]

• *การก่ออาชญากรรมที่ถูกลงโทษถึงชีวิตมักจะเกิดขึ้นโดยไม่มีการพิจารณาไตร่ตรองโดยใช้เหตุผลถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายหรือกับตัวอาชญากรเอง*

การอ้างว่าการลงโทษประหารชีวิตยับยั้งการเกิดอาชญากรรมตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่าผู้ที่ทำการฆาตกรรมและอาชญากรรมรุนแรงอื่นๆ ได้ใช้เหตุผลในการไตร่ตรองล่วงหน้าเกี่ยวกับผลได้ผลเสียของการกระทำของเขา โดยได้รวมโอกาสที่เขาจะถูกประหารชีวิตในการไตร่ตรองด้วย สมมุติฐานนี้เกิดจากภาพที่ไม่เป็นจริงของผู้กระทำตลอดจนสภาวการณ์ต่างๆ ในขณะที่เขาก่ออาชญากรรมที่มีโทษประหารชีวิต อาชญากรรมรุนแรงส่วนมากเกิดขึ้นจากอารมณ์ชั่ววูบ หรือในขณะที่มีอารมณ์เครียดอย่างรุนแรง หรือภายใต้อิทธิพลของยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลาแบบนั้น การคิดและการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลจะไม่ถูกใช้ ในบางครั้งผู้ประกอบอาชญากรรมเป็นผู้มีความผิดปกติทางสภาพจิตใจและความ

---

[11] *American Civil Liberty Union Briefing Paper: The Death Penalty. Numer 14, Spring 1999. Peter Hodgkinson, “Beyond Capital Punishment: Respecting the needs of victim and establishing effective alternatives to the death penalty”, in The Abolition of the Death Penalty in Albania, ibid.*

คิด ในสถานการณ์เหล่านี้ไม่มีสถานการณ์ใดที่ผู้กระทำความผิดจะได้ไตร่ตรองว่าตนเองต้องพบกับการลงโทษแบบไหนถ้าถูกจับได้

• *ผู้ที่ประกอบอาชญากรรมโดยการไตร่ตรองล่วงหน้าไม่ได้ลังเลเพราะความรุนแรงของการลงโทษ แต่จะลังเลเพราะความแน่นอนว่าจะถูกจับได้และถูกพิพากษาว่าผิดจริง*

เมื่อวางแผนจะก่ออาชญากรรม อาชญากรมักจะมุ่งความสนใจไปที่การหลีกเลี่ยงการถูกพบเห็น การจับกุมและการถูกตัดสินลงโทษมากกว่าความรุนแรงของโทษที่จะได้รับ ความเป็นไปได้ของการถูกลงโทษอย่างรุนแรงที่สุดก็ไม่สามารถยับยั้งอาชญากรเหล่านี้ได้หากเขาคาดหวังว่าตนเองจะสามารถหนีรอดจากการถูกพบเห็นและจับกุม ปัจจัยสำคัญของการยับยั้งการเกิดอาชญากรรมไม่ใช่การเพิ่มโทษ แต่เป็นการเพิ่มแนวโน้มที่ผู้กระทำผิดจะถูกพบเห็น ถูกจับและถูกตัดสินลงโทษ ซึ่งหมายความว่าความพยายามที่จะป้องกันการก่ออาชญากรรมควรมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย ความเชื่อมั่นของสาธารณชนว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจะได้รับการสืบสวนสอบสวนอย่างรวดเร็วและเป็นมืออาชีพ และอาชญากรจะนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นพื้นฐานของการยับยั้งการเกิดอาชญากรรม สิ่งนี้หมายถึงการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างชุมชนกับองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย และพัฒนาความเชื่อมั่นในระบบศาลยุติธรรม การพัฒนาบรรยากาศของ “ความถูกต้องตามกฎหมาย” ซึ่งทุกคนมีส่วนในสังคมที่สงบสันติและเป็นระเบียบจะช่วยในการป้องกันและพบเห็นการก่อ

พวกที่ก่อการฆาตกรรมมักจะไม่ไตร่ตรองด้วยเหตุและผลว่าความสูญเสียของการกระทำของตนคืออะไร

อาชญากรรมได้

• *โทษประหารชีวิตไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการต่อสู้กับการก่อการร้ายและแก๊งก่ออาชญากรรม*

ไม่มีหลักฐานว่าแก๊งอาชญากรรมและการก่อการร้ายลดลงเพราะการบังคับใช้โทษประหารชีวิต ที่จริงแล้วเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการต่อสู้กับอาชญากรรมทางการเมืองและการก่อการร้ายได้ชี้ให้เห็นว่า โทษประหารชีวิตสามารถสร้างผลกระทบทางตรงกันข้าม เพราะโทษประหารชีวิตสามารถสร้างวีรชนผู้ได้พลีชีพ ซึ่งความทรงจำเกี่ยวกับพวกเขาจะกลายเป็นจุดรวมจิตใจขององค์กรก่อการร้ายและการก่อการร้ายมากมายยิ่งขึ้น ความเป็นไปได้ที่จะได้รับโทษประหารชีวิตสำหรับกลุ่มผู้ค้ามนุษย์หรือผู้ค้ายาเสพติดก็ได้พิสูจน์แล้วว่าไม่สามารถแก้ปัญหาได้

ไม่มีหลักฐานว่าแก๊งอาชญากรรมและการก่อการร้ายลดลงเพราะการบังคับใช้โทษประหารชีวิต

ในประเทศที่ยังมีการบังคับใช้โทษประหารชีวิต คนที่รอรับโทษประหารชีวิตมักจะไม่ใช่อาชญากรเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น อานาโตลี พริสตาฟกิน อดีตประธานของคณะกรรมการเพื่อการอภัยโทษของประธานาธิบดีรัสเซีย ได้อธิบายว่าก่อนการยุติการประหารชีวิตในรัสเซีย เมื่อเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ.1996 ในจำนวนคนหลายร้อยคนที่อยู่ในห้องขังรอประหารของรัสเซียไม่มีเลยสักครั้งที่เป็นมาเฟีย ผู้ค้ายา นักฆ่ามืออาชีพ หรือผู้ก่อการร้าย จะเป็นกรณีที่คณะกรรมการอภัยโทษพิจารณาในทางตรงกันข้าม เขาบอกว่า “คนส่วนใหญ่ที่ถูกประหารชีวิตมักจะเป็นคนชนชั้นล่างสุดและมีความสามารถในการปกป้องตนเองน้อยที่สุดในสังคมซึ่งมักจะเมามายด้วยเหล้าว็อดกาและมีสภาพไม่ต่างกับสัตว์ คนเหล่านี้มักจะทำความผิดพื้นๆ

ในเวลาเมา”

โทษประหารชีวิตยังกลายเป็นอุปสรรคยิ่งใหญ่ในการต่อสู้กับแก๊งอาชญากรรมข้ามชาติ เพราะว่าประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วจะไม่ส่งตัวผู้ต้องสงสัยข้ามแดนไปยังประเทศที่มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิต ยกตัวอย่างเช่น เมื่อผู้ต้องสงสัยหลบหนีไปจากประเทศยูเครน ในปี ค.ศ. 1999 รัฐบาลฮังการีปฏิเสธที่จะส่งตัวผู้ต้องสงสัยข้ามแดนด้วยเหตุผลดังกล่าว[12] อีกกรณีศึกษาหนึ่งในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 2001 ศาลสูงสุดแคนาดาปฏิเสธที่จะส่งตัวชาย 2 คน กลับสู่ประเทศสหรัฐอเมริกานอกเสียจากว่าอัยการสหรัฐอเมริกาจะให้คำรับรองว่าพวกเขาจะไม่ต้องเผชิญกับโทษประหารชีวิต

• *ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องประหารชีวิตนักโทษบางคนเพื่อป้องกันไม่ให้พวกเขาการก่ออาชญากรรมซ้ำ*

จริงอยู่ที่คนตายไม่สามารถก่ออาชญากรรมได้อีก แต่นี่คือวิธีที่ป่าเถื่อน และ เผด็จการในการป้องกันอาชญากรรมซึ่งจะไม่เหมาะสมกับสังคมที่เจริญแล้ว ประสบการณ์จากหลายประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วแสดงให้เห็นว่าเราสามารถแยกอาชญากรอันตรายออกจากสังคมได้โดยไม่ต้องใช้โทษประหารชีวิต คนที่ถูกตัดสินประหารชีวิตเป็นเพียงส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนอาชญากรทั้งหมด และไม่มีเหตุผลที่จะคิดว่าพวกที่ก่ออาชญากรรมรุนแรงจะมีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรมซ้ำมากไปกว่าอาชญากรประเภทอื่น ๆ การประหารชีวิตคือการฆ่าคนบางคนเพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรมสมมุติในอนาคต โดยที่ส่วนใหญ่

[12] *ในปี ค.ศ.1999 ประเทศยูเครนได้มีการยุติการประหารชีวิต แต่โทษประหารชีวิตยังคงอยู่ในกฎหมาย*

ของคนเหล่านี้คงจะไม่ได้ประกอบอาชญากรรมซ้ำอีกอยู่แล้ว

โทษประหารชีวิตปฏิเสธหลักของการกลับเนื้อกลับตัวและการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนโดยสิ้นเชิง

โทษประหารชีวิตปฏิเสธหลักของการฟื้นฟูความประพฤติและการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนโดยสิ้นเชิง การมองอาชญากรเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์และควรจะต้องถูกกำจัดออกจากสังคมเป็นความคิดที่เป็นเผด็จการอย่างยิ่ง แท้จริงแล้วอาชญากรไม่ใช่อมนุษย์แต่เป็นมนุษย์ที่เป็นผลผลิตของสังคม บ่อยครั้งที่อาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ผิดปกติเพียงไม่กี่นาทีในชีวิตของผู้กระทำ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้ภาวะความเครียดสูง หรือ เป็นผลพวงจากความทุกข์ทรมานที่ถูกล่วงละเมิดหรือทำร้ายมาเป็นเวลานาน

• *ผู้ที่คัดค้านโทษประหารชีวิตอ้างเสมอว่ามีความเสี่ยงที่จะประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยกระบวนเช่นการตรวจสอบ DNA*

ความเสี่ยงในการพิพากษาผิดและประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์มีอยู่จริง และความผิดพลาดเกิดขึ้นบ่อยกว่าที่คนทั่วไปจะตระหนักได้ เมื่อชีวิตได้ถูกพรากไปแล้วมันไม่มีทางที่จะเอาคืนกลับมาได้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1976 เมื่อศาลสูงสุดตัดสินให้นำโทษประหารชีวิตกลับมาใช้ใหม่ มีผู้ถูกปล่อยตัวออกจากห้องขังรอประหารชีวิตมากกว่า 113 คน หลังจากพบว่าพวกเขาเป็นผู้บริสุทธิ์[13] ในช่วงเวลาเดียวกัน นักโทษมากกว่า 1004 คนถูกตัดสินประหารชีวิต นั่นหมายความว่าทุก 10 คนที่ถูกประหาร คนที่ 11 ซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ต้องใช้เวลาอยู่ในห้องขังรอประหาร และยังมีรายงาน 23 ชิ้นที่บันทึกกรณีผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตัดสินผิดพลาดและถูกประหารชีวิตตั้งแต่ช่วง

[13] ในหลาย ๆ กรณี การปล่อยตัวเกิดจากการรณรงค์ของคนทำงานที่มีจิตใจมุ่งมั่น ซึ่งดำเนินการนอกกรอบของการตรวจสอบและคานอำนาจของระบบยุติธรรม การศึกษาความผิดพลาดของศาลโดยนักศึกษาในวิชาการหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น ช่วยกระตุ้นให้ผู้ว่าการรัฐอิลินอยสั่งยุติการประหารชีวิตตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 2000

ต้นศตวรรษที่ 1900[14] และตัวเลขเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเป็นตัวเลขต่ำกว่าความจริง เพราะความยากลำบากในการจะแสดงว่าคนที่ตายไปแล้วเป็นผู้บริสุทธิ์

ถ้าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นแม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีกระบวนการป้องกันที่มากพอสมควร แล้วในประเทศที่เพิ่งเริ่มต้นสร้างระบบกฎหมายที่อิสระและเป็นธรรมอย่างแท้จริงจะมีความเสี่ยงในการประหารชีวิตคนบริสุทธิ์มากขึ้นขนาดไหน ความเสี่ยงยิ่งมากไปใหญ่สำหรับประเทศที่คำแนะนำด้านกฎหมายสำหรับจำเลยผู้ยากจนมีคุณภาพไม่ดี และถ้าการติดค้างเงินเดือน สภาพการทำงานที่ไม่ดี และจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สร้างโอกาสที่ดีของการเกิดการคอรัปชั่นในระบบยุติธรรม

มันเป็นไปไม่ได้ที่จะหลีกเลี่ยงความผิดพลาด ไม่ว่าจะมีกระบวนการป้องกันมากเพียงใดในระบบยุติธรรม และไม่ว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปเพียงใด เพราะสุดท้ายแล้วมนุษย์คือผู้ควบคุมระบบเหล่านี้ และมนุษย์ย่อมผิดพลาดได้ แม้แต่ความน่าเชื่อถือของหลักฐานทาง DNA ก็ยังขึ้นอยู่กับบุคคลที่เป็นคนเก็บหลักฐาน และอ่านผล โดยยังไม่ต้องพูดถึงกรณีหลักฐานปลอม หรือข้อเท็จจริงที่ว่าหลักฐาน DNA ไม่ได้พบทุกครั้งในที่เกิดเหตุ

ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริสุทธิ์อาจถูกจงใจประหารชีวิตได้ เป็นที่รู้กันทั่วไปว่าการลงโทษประหารชีวิตเป็นวิธีการสกปรกที่รัฐใช้สำหรับปิดปากศัตรูทางการเมืองหรือผู้ที่ถูกมองว่าไม่พึงประสงค์ อย่างได้ผล ตัวอย่างเช่นกรณี เค็น ซาราเววา ในไนจีเรีย หรือ พวกฝ่าหลุนกงในจีน เหยื่อมักจะถูกลงโทษ

---

[14] *Hugo Adam Bedau and Michael L. Radelet, "Miscarriage of Justice in Potentially Capital Cases", in Stanford Law Review, 40:21-179, 1987.*

ประหารชีวิตหลังจากกระบวนการศาลที่ไม่ยุติธรรม ลักษณะธรรมชาติที่แก้ไขกลับคืนมิได้ของโทษประหารชีวิตนี่เองที่ทำให้มันเป็นเครื่องมือที่ดีในการใช้ในทางที่ผิด[15]

---

[15] *Amnesty International, The Death Penalty Questions and Answers. Amnesty International Website, April 2000.*

โทษประหารชีวิตและนักโทษ

คำถาม: คนทั่วไปยอมตายดีกว่าเผชิญกับสภาพเลวร้ายในคุก ไม่ใช่หรือ?

เมื่อนักโทษในที่ใดที่หนึ่งยอมตายแทนการเผชิญสภาพในที่คุมขัง นั่นเป็นสัญญาณของความป่าเถื่อนและความโหดร้ายของที่คุมขังนั้นเอง สนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนกำหนดให้ยุติการปฏิบัติต่อนักโทษอย่างไร้มนุษยธรรม สนธิสัญญานานาชาติและสนธิสัญญาของยุโรปกล่าวอย่างชัดเจนว่าว่า “ไม่มีผู้ใดที่จะได้รับการทรมาน หรือรับการปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้ายทารุณ ไร้มนุษยธรรม หรือ ไร้ศักดิ์ศรี”[16]

สภาพของที่คุมขังที่ต่ำกว่ามาตรฐานสากลควรจะได้รับการแก้ไข และไม่อาจใช้เป็นข้ออ้างในการลงโทษประหารชีวิต การขังนักโทษในที่คุมขังที่แออัดยัดเยียดและสกปรก ซึ่งนักโทษไม่สามารถออกจากห้องขังขนาดเล็กได้ยกเว้นการไปอาบน้ำเป็นครั้งคราว หรือไม่ได้รับอนุญาตให้มีผู้เข้าเยี่ยมเป็นเวลาหลายปี หรือได้รับการล่วงละเมิดทั้งทางร่างกายและจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ นักโทษควรได้รับผลประโยชน์จากสิทธิในการเคารพชีวิตส่วนตัว และชีวิตครอบครัวภายใต้มาตรา 8 ของสนธิสัญญายุโปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งรวมถึงสิทธิในการเข้าเยี่ยมจากสมาชิกในครอบครัว และสิทธิในการติดต่อทางจดหมายโดยไม่ถูกตรวจสอบ สิทธินี้มีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่ถูกจำคุกเป็นเวลานานเพราะวิธีการปกติในการดำรงความสัมพันธ์ซึ่งสำคัญมากสำหรับการฟื้นฟูความประพฤติจะไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป

---

[16] มาตรา 3 ของสนธิสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ในระบบยุติธรรมที่มีมนุษยธรรมการถูกลงโทษเป็นเวลานานอย่างเช่นการจำคุกตลอดชีวิต ไม่ควรจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการกระทำผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรจะขึ้นอยู่กับความเสี่ยงและอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับสังคมด้วยซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถเปลี่ยนได้ตามกาลเวลา นี่เป็นสิ่งที่สำคัญเป็นพิเศษสำหรับนักโทษที่ถูกตัดสินจำคุกชีวิตจากอาชญากรรมที่ก่อในวัยเยาว์ เพราะการพัฒนาการทางบุคลิกภาพและทัศนคติเมื่อพวกเขามีอายุขึ้นสมควรถูกนำมาพิจารณาด้วย

นโยบายการลงโทษที่มีมนุษยธรรมยึดหลักที่ว่าอาชญากรแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน และอาชญากรล้วนเป็นส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกของสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาอาชญากรรมให้เลยไปถึงสภาวะส่วนตัวของอาชญากรและสถานการณ์ในขณะที่เกิดอาชญากรรมขึ้น การลงโทษตามกฎหมายไม่ควรมีจุดประสงค์เพียงเพื่อจะลงโทษ แต่ควรเป็นไปเพื่อการฟื้นฟูพฤติกรรมและอนุญาตให้นักโทษที่กลับเนื้อกลับตัวแล้วสามารถกลับมาอยู่ในและทำประโยชน์ให้สังคมได้ วิธีการเช่นนี้ไม่ใช่การอ่อนข้อให้อาชญากรรม ในทางตรงกันข้าม มันทำให้อาชญากรรมอยู่ในมุมมองทางสังคมที่กว้างขึ้น ซึ่งสามารถส่งผลกระทบในทางบวกต่อพัฒนาการของทั้งสังคมโดยรวมตลอดจนสถิติในการเกิดอาชญากรรมด้วย

ในจะเสริมนโยบายในด้านนี้ สภายุโรปได้ก่อตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นในปี ค.ศ.1989 มีชื่อว่าคณะกรรมาธิการยุโรปเพื่อป้องกันการทรมาน ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจเยี่ยมสถานที่ทุกแห่งที่บุคคลถูกจำกัดเสรีภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าบุคคล

นโยบายการลงโทษที่มีมนุษยธรรมควรจะยอมรับว่า

เหล่านั้นอยู่ในสภาพที่มีมนุษยธรรม จุดมุ่งหมายของคณะกรรมาธิการชุดนี้มีขึ้นเพื่อทำงานอย่างใกล้ชิดกับ เจ้าหน้าที่ในแต่ละประเทศเพื่อปกป้องนักโทษจากการถูกทรมานและการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อพัฒนาสภาพในที่คุมขัง และเพื่อเตรียมนักโทษให้พร้อมสำหรับการเข้ามาสู่สังคมอีกครั้ง จนถึงวันนี้คณะกรรมการชุดนี้ได้ตรวจที่คุมขังไปแล้วกว่า 223 แห่ง[17]

อาชญากรล้วนเป็นส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกของสังคม

คำถาม: โทษประหารชีวิตจะถูกกำจัดไปได้อย่างไรถ้าไม่มีสถานที่คุมขังเพียงพอสำหรับนักโทษที่ต้องโทษจำคุกชีวิต?

เมื่อรัฐยุติการลงโทษประหารชีวิตและต้องเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตสำหรับนักโทษจำนวนมากที่ถูกตัดสินทั้งหมดพบปัญหาแบบเดียวกัน คือไม่แน่ใจว่าจะทำอย่างไรกับนักโทษเหล่านี้ ส่วนใหญ่ผลที่เกิดขึ้นคือจำนวนนักโทษจำคุกตลอดชีวิตล้นที่คุมขัง โดยปราศจากแผนการในอนาคตสำหรับนักโทษเหล่านี้ ซึ่งเป็นทั้งปัญหาทางการเมือง และปัญหาเชิงปฏิบัติ ทุกรัฐที่ตัดสินใจยกเลิกโทษประหารชีวิตจะต้องเผชิญกับปัญหานี้ชั่วขณะหนึ่ง ทำให้ในปัจจุบันความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับปัญหานี้มีอยู่พอสมควร

นอกจากนี้ จำนวนของนักโทษที่รอการประหารชีวิตมักจะเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักโทษทั้งหมด แม้แต่ในสหพันธรัฐรัสเซียซึ่งมีจำนวนนักโทษที่รอการประหารชีวิตมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ จำนวนนักโทษรอประหารชีวิต 600 คน ก็ยังถือว่าเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ถูกกุมขังกว่า 1 ล้านคน ทั้งที่อยู่ในคุกและอยู่ใน

---

[17]สำหรับรายงานและข้อมูลเพิ่มเติม ไปที่ http://www.cpt.coe.int/

กระบวนการก่อนพิจารณาคดี

คำตอบไม่ได้อยู่ที่การรีบสร้างตึกเพื่อคุมขังนักโทษเหล่านี้แยกจากนักโทษอื่น นักโทษจำคุกตลอดชีวิตสามารถถูกคุมขังรวมกับนักโทษอื่นๆได้อย่างปลอดภัยและเป็นประโยชน์ ประเทศสหราชอาณาจักได้การพัฒนาความรู้ความชำนาญในการจัดการนักโทษจำคุกตลอดชีวิตขึ้นมาตั้งแต่การยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยปริยายในปี ค.ศ. 1965 ข้อสรุปในหมู่คนทำงานด้านการจัดการนักโทษชาวอังกฤษคือนักโทษที่ถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิตมีอิทธิพลในทางบวกต่อนักโทษทั่วไป ทำให้พวกเขามีแนวโน้มที่จะพัฒนากิจวัตรประจำวัน และลังเลที่ทำอะไรที่จะทำลายโอกาสการพ้นโทษอย่างมีทัณฑ์บน

เราควรที่ย้ำเตือนอีกครั้งว่าสังคมทำให้เกิดนักโทษ และนักโทษนี้เป็นส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกของสังคม เราอาจต้องการไม่ยุ่งเกี่ยวใด ๆ ทั้งสิ้นกับผู้ที่ได้กระทำความผิด แต่การกระทำแบบนี้ไม่สามารถยับยั้งอาชญากรรมและเป็นการขัดขวางงานของผู้คนที่อุทิศตัวทำงานในเรือนจำ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งว่าการสื่อสารระหว่างนักโทษและสังคมจะต้องคงอยู่ เพื่อว่าในวันหนึ่งนักโทษเหล่านี้จะสามารถกลับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนอกกำแพงที่คุมขังได้

เราควรที่ย้ำเตือนอีกครั้งว่าสังคมทำให้เกิดนักโทษ

ถาม: ไม่เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเกินไปหรือที่จะต้องเพื่อดูแลนักโทษที่ถูกจำคุกตลอดชีวิต?

• *ชีวิตคนมีราคาเท่าไหร่? เราจะสามารถประทับราคาให้กับชีวิตคนได้หรือไม่?*

โทษประหารชีวิตไม่ใช่ทางเลือกที่มีราคาถูกเพื่อทดแทนการจำคุก อย่างน้อยที่สุด ตราบเท่าที่ยังมีการสร้างมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันความผิดพลาดของระบบยุติธรรม ทางเลือกนี้อาจจะมีราคาสูงกว่าการลงโทษจำคุก ในสหรัฐอเมริกา แม้กระทั่งกลุ่มที่สนับสนุนโทษประหารชีวิตยังวิพากษ์วิจารณ์ค่าใช้จ่ายของคดีที่มีโทษประหารชีวิต ซึ่งกล่าวกันว่ามีมูลค่าสูงกว่าคดีการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตประมาณสองเท่าโดยเฉลี่ย

ถ้ารัฐกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย จำนวนของนักโทษที่รอประหารชีวิตซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักโทษทั้งหมดจะไม่มีผลกระทบต่องบประมาณ แต่การเปลี่ยนนโยบายเกี่ยวกับการลงโทษโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะลดจำนวนนักโทษทั้งหมดจะมีผล ขั้นตอนแรกของการแก้ปัญหาทางการเงินนั่นคือการลดจำนวนนักโทษและระยะเวลาในการต้องโทษสำหรับนักโทษในคดีไม่ร้ายแรงนัก ตลอดจนการเลิกการคุมขังก่อนเข้าสู่กระบวนไต่สวนในคดีเล็ก ๆ การเริ่มต้นใช้ทางเลือกอื่นแทนการคุมขังให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายกระจายการคุมขังจะนำไปสู่การประหยัดเงินของรัฐได้อย่างแน่นอน

ถ้ารัฐกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย จำนวนของนักโทษที่รอประหารชีวิตซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักโทษทั้งหมดจะไม่มีผลกระทบต่องบประมาณ

คำถาม: เมื่อการลงโทษผู้ประหารชีวิตเป็นประเพณีในบางประเทศ ทำไมประเพณีนั้นถึงต้องเปลี่ยนแปลง? มีสิทธิ์อะไรที่คนอื่นจากชาติที่ร่ำรวย จะวิพากษ์วิจารณ์ประเพณีท้องถิ่น และบังคับให้ชาติอื่นปฏิบัติตาม คุณค่าทางสังคมของตน?

ทุกประเทศต่างมีวัฒนธรรมและประเพณีของตัวเอง เมื่ออดีตที่ผ่านมา โทษประหารชีวิตซึ่งเคยถูกบังคับใช้ในประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นหลักสากลและยึดครองไม่ได้ ซึ่งมีที่มาจากความใฝ่ฝันร่วมกันในทุกสังคม อันได้แก่ ความใฝ่ฝันเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตมนุษย์[18] บ่อยครั้งเหลือเกินที่วัฒนธรรมและประเพณีถูกอ้างโดยรัฐบาลเผด็จการที่ต้องการสร้างความชอบธรรมให้กับสถานภาพของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องอะไรกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือประเพณีของประชาชนแต่อย่างใด

บ่อยครั้งเหลือเกินที่วัฒนธรรมและประเพณีถูกอ้างโดยรัฐบาลเผด็จการที่ ต้องการสร้างความชอบธรรมให้ กับสถานภาพ ของตนเอง

ส่วนกลุ่มประเทศที่เรียกว่าว่าเป็นประเทศที่ร่ำรวยนั้นก็ไม่ใช่มีความเหมือนกันหมดในทุกด้าน ประเพณีของแต่ละประเทศก็แตกต่างกันไป ซึ่งนำไปสู่ความแตกต่างของความช้าเร็วที่จะสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานทางสิทธิมนุษยชน ยกตัวอย่างเช่น แม้ประเทศสหราชอาณาจักรจะยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยปริยายมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ แต่สหราชอาณาจักรนั้นเพิ่งให้สัตยาบันระเบียบการที่ 6 ในปีค.ศ.1999 ซึ่งช้ากว่าหลายประเทศในยุโรปเช่นมอลโดวา, จอร์เจีย, โปรตุเกส และไอซ์แลนด์ ประเทศเหล่านี้ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตพร้อมกับปรับการปฏิบัติของตนให้เข้ากับมาตรฐานสากล

[18]สิทธิ์ในชีวิตและสิทธิในการไม่ถูกทรมานหรือถูกปฏิบัติหรือลงโทษในลักษณะไร้มนุษยธรรมและไร้ศักดิ์ศรีเป็นมาตรฐานพื้นฐานที่รับรองในกลไกนานาชาติและของยุโรป มาตรฐานเหล่านี้ถูกนำไปปฏิบัติร่วมกันและบังคับใช้ร่วมกัน มาตรฐานเหล่านี้ไม่ใช่ความคิดของประเทศตะวันตกเท่านั้น

และไม่มีเหตุผลอะไรที่จะกีดกันประเทศใดในโลกไม่ให้ใช้มาตรฐานสากลนี้ มนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน ไม่ว่าพวกเขาจะอาศัยอยู่ที่ใดในโลก

การยกเลิกโทษประหารชีวิตกับสังคม

นักการเมืองและผู้นำในสังคมควรนำการถกเถียงแบบให้ความรู้ในบรรยากาศที่เปิดกว้าง

การถกเถียงเกี่ยวกับการยกเลิกประหารชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่เราอาศัยอยู่ และการถกเถียงนี้ไม่สามารถลดสภาพลงให้เหลือเพียงประโยคสำคัญง่าย ๆ การฆาตกรรมรุนแรงไม่ควรถูกนำมาหาประโยชน์โดยนักการเมืองที่ประกาศว่าจะใช้นโยบายแข็งกร้าวในการกำจัดอาชญากรรมโดยปราศจากการเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อการถกเถียงกันแบบให้ความรู้ ความปรารถนาที่จะแก้แค้นนั้นเป็นปฏิกิริยาตามธรรมชาติของมนุษย์ ความรู้สึกขยะแขยงต่ออาชญากรรม ความรู้สึกสงสารเหยื่อ ความโกรธแค้น ความขุ่นเคือง ความรู้สึกไร้อำนาจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม นักการเมืองและผู้นำในสังคมควรนำการถกเถียงแบบให้ความรู้ในบรรยากาศที่เปิดกว้าง การพิจารณาคำถามกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด ตั้งแต่ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับตำรวจ ไปจนถึงความยุติธรรมในระบบศาล สภาพของที่คุมขัง และความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ในแต่ละประเด็นที่กล่าวถึงนี้สามารถก่อให้เกิดประเด็นคำถามที่หลากหลาย การยกเลิกโทษประหารชีวิตที่สุดแล้วคือการรับรองคุณค่าพื้นฐานหลาย

ประการซึ่งเป็นหลักยึดของสังคมที่เราอยู่อาศัย เช่น เสรีภาพ ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน การถกเถียงเรื่องการยกเลิกโทษประหารชีวิตที่จริงแล้วคือคำถามที่ว่า สังคมแบบไหนที่ตัวเราเอง ครอบครัวของเรา และลูกหลานของเราต้องการจะร่วมกันสร้างและอยู่อาศัย

โทษประหารชีวิตไม่ใช่ความยุติธรรม

สภายุโรปและโทษประหารชีวิต

ครั้งแรก ตุลาคม 2553

ฉบับภาษาไทย จำนวน 1,000 เล่ม

ISBN: 978-974-8104-64-5

พิมพ์ที่ หจก. มาสเตอร์เพรส
133 ซ.อ่อนนุช 70/1 ถ.อ่อนนุช แขวงประเวศ
เขตประเวศ กทม. 10250
โทรศัพท์ 0-2322-8828-9 โทรสาร 0-2721-0849
E-mail : info@masterpress.co.th
www.masterpress.co.th

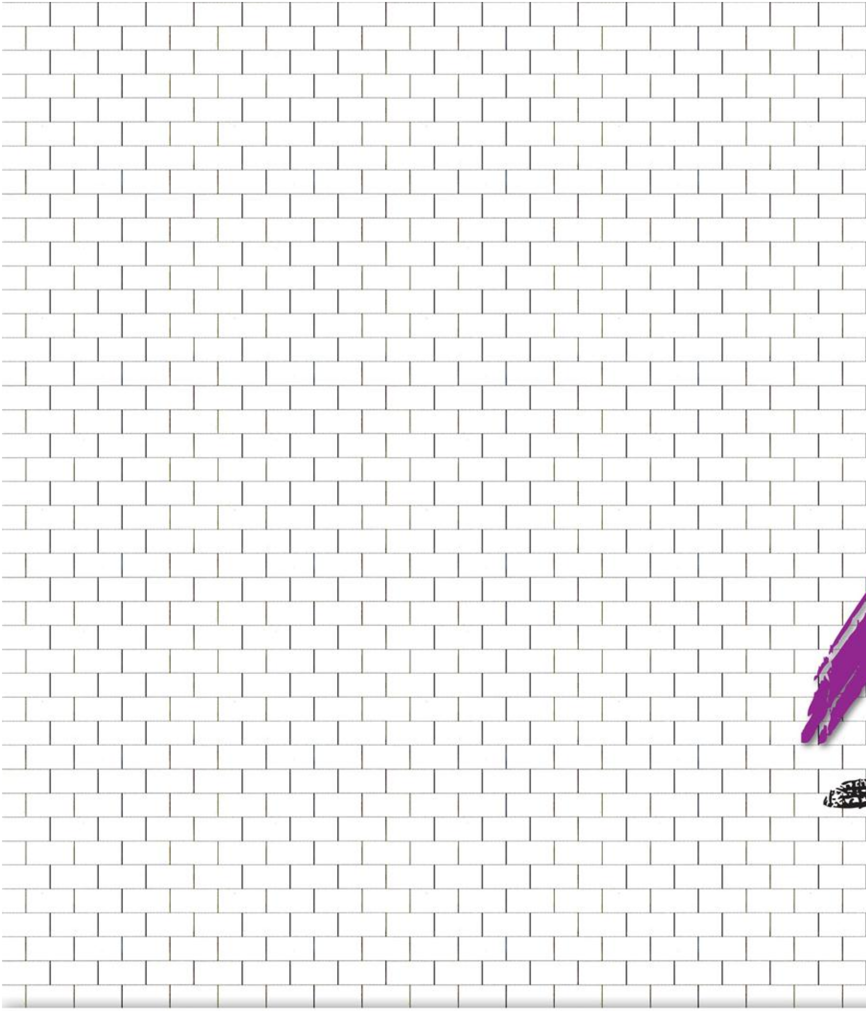

สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)
109 ถ.สุทธิสารวินิจฉัย สามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320
โทรศัพท์ 0-2275-4231-3 โทรสาร 0-2275-4230
Email: uclthai@gmail.com
Website: http://www.ucl.or.th/

Union for Civil Liberty